

Syysseminaari viritti keskustelemaan

Siirtoväen merkitystä järjestötoiminnan elvyttäjänä sotien jälkeisessä Suomessa, kannattaisi tutkia, vinkkasi pääjohtaja Elli Aaltonen puhuessaan Evakkolapset ry:n perinteisessä syysseminaarissa 28.9. 2019 Muurlan opistolla Salossa.

Pian eläkkeelle jäävä Kelan pääjohtaja kiinnitti huomiota myös siihen, miten evakko- käsite on saanut uusia merkityksiä. Nykyisin puhutaan vaikkapa siitä, miten baari joutuu evakkoon. Hän hämmästeli, kuinka lehdistä voi olla sellaisia virheitä, että evakoiden määräksi mainitaan 32 000. Todellinen luku on 420 000. Se on saatu vuoden 1939 väestölaskennan perusteella.

Aaltonen poimi esiin, miten tästä joukosta alle 20-vuotiaita oli 140 000 ja alle 10-vuotiaita 60 000. Evakkoon jouduttiin lähes 70 kunnan alueelta.

"Miten saadaan elvytettyä Suomen historiaan liittyviä yhdistyksiä ja kuinka saadaan nuoret yhdistys- ja järjestötoimintaan", kokosi Aaltonen kaikkien evakkoja kokoavien järjestöjen yhteisen huolen.

Aaltonen muisteli myös puhettaan Lahteen Suomen itsenäisyyden juhluvuonna perustetun Evakkolasten muistopuiston avajaisissa. Hän otti tuolloin esiin evakkojen merkityksen Lahden myönteiselle kehitykselle.

"Tultiin sanomaan, ettei kaikki ollut niin herttaista."

Samalla Aaltonen pohti sitä, miten evakkolapset aikanaan hakivat hyväksyntää ahkeruudella kouluissa ja erilaisella näyttämällä vaikkapa urheilussa. Mutta mitä lapset ovat ajatelleet, kuului pääjohtajan kysymys.

Siihen vastasi osaltaan Aaltosen edeltäjiin Kelan pääjohtajana kuuluva Jorma Huuhanen, joka kertoi Hirsylänmutkasta lähteneen perheensä vaiheista. Yksi niistä oli sotavankeus.

Kelan pääjohtaja Elli Aaltonen

Seminaarin osanottajia.

Kelan entinen pääjohtaja Jorma Huuhtanen.

"Äiti ei halunnut puhua ajoista vankileirillä."

Huuhtaset sijoitettiin Soiniin, jossa Jorma syntyi 1945. Viime kesänä hän kävi puhumassa kunnan 100-vuotisjuhlilla. Silloin hän myös tapasi syntymätalonsa pojan, nykyisin 84-vuotiaan, joka saattoi kertoa, miten pallero tuotiin heti syntymän jälkeen talon pirttiin.

Huuhtasilla oli käytössä 10 neliön huone, josta he siirtyivät pian tilavampaan paikkaan. Muistot Soinista ovat perheellä hyviä, mutta varsinaisessa sijoituskunnassa, Juuassa, vastaanotto ei ollut hyvä. "Minulle tarvittiin maitoa, mutta sitä ei annettu isoista taloista. Yhden lehmän talosta maitoa saatiin."

"Lähdettiin takamatkalta", tiivistä Huuhtanen karjalaisten aseman Juuassa. Muilla olivat valmiit pellot ja talot, Huuhtasilla evakkojen tapaan pelkkää metsää, josta pellot raivattiin.

Tältä takamatkalta noustiin kuitenkin kehityksen eturiviin. Huuhtasen mukaan Suojärveltä tulleille voimaa antoi ja samalla heitä yhdisti ahkeruus ja kreikkalaiskatolinen usko, niin kuin tuolloin ortodoksisuutta nimitettiin

Huuhtanen muistutti puheenvuorossaan myös rauhan merkityksestä. Hän kertoi kannattavansa EU:ta juuri sen turvaaman pitkän rauhan kauden takia. Samalla hän muisteli, miten oma äänimäärä aikanaan 1990-luvulla romahti EU-myönteisyyden takia.

Taustojen hakeminen tärkeää

Muurlan seminaarissa kuultiin myös toisen Suojärven kuntaan juuriltaan kytkeytyvän puheenvuoro, kun Tarja Lang kertoi siitä, milloin taustojen hakeminen tulee tärkeäksi. Tällä hetkellä EU:n rahoittaman Moldovassa toteutettavan koulutusviennin asiantuntijana työskentelevä Lang painotti, miten peruskoulu teki mahdolliseksi Lieksan Egyptinkorvessa syntyneelle kouluttautumisen.

Langin isä tuli Suojärven Salonkylästä, äiti on syntynyt Lieksasta. Lapset kastettiin luterilaisiksi 1950-60-luvuilla, mutta Lang on palannut isältä perintönä tulleen ortodoksisen uskon piiriin.

”Yhteisö oli suojattu, kun oltiin kotona. Koulu alkoi tehdä kiilaa, oli ihmisiä, jotka eivät hyväksyneet evakkotaustaa. Oli kiusaamista ja halveksuntaa”, kertoi Lang evakkojen lasten kokemasta syrjinnästä.

Tohtoriksi väitelleen Langin mukaan evakkojen erityispiirteenä on ollut kyvykkyys uudistua ja muuttua. Muurlan seminaarissa puhui myös Lahden Karjala-seuran puheenjohtaja Raimo Koukonen, joka esitteli Lahteen tulevaa Evakko-patsasta. Hän painotti hanketta kaikkien evakkojen yhteisenä kunnianosoituksena. Evakkolapset ry kokoaa niin ikään Karjalan evakkojen ohella Sallasta, Petsamosta, Lapista ja Porkkalasta lapsina lähtemään joutuneita. Kaikki alustukset virittivät vilkkaan keskustelun, mikä oli seminaarin tavoitteenakin.

Anne Kuorsalo
Kuvat Lea Oksa

Yhdistys jatkaa entisellään

Seminaarin jälkeen yhdistyksen kokouksessa käsiteltiin yhdistyksen lakkauttamista, mutta ajatus ei saanut tukea, vaan selkeä enemmistö halusi toiminnan jatkuvan.

Vasemmalla kukitettu yhdistyksen puheenjohtaja Eini Hämäläinen.

Eeva Härö lausumassa

Seminaarin osanottajat keskustelivat vilkkaasti alustusten herättämistä ajatuksista.

Lahden Karjalaseuran sekä Suomen Evakot ry:n puheenjohtaja Raimo Koukonen esitteli Lahden evakkopatsashanketta